OKTOBER
1 Č Remigij
2 P Angeli var. +
3 S Terezija M. C.
4 N Roženvenska
5 P Placid
6 T Dionizij
7 S Slav. rožnv. ☾
8 Č Brigita
9 P Diomnizij +
10 S Frančišek Borg.
11 N Mater, B. Dev.
12 P Kolumbov dan
13 T Edvard
14 S Kalist
15 Č Terezija ●

Družba Sv. Rafaela v Ljubljani za izseljence

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO, IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 194. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 1. OKTOBRA — THURSDAY, OCTOBER 1, 1936 LETNIK (VOL.) XLV

Delavski zakon kritiziran - Sovjetsko-fašistični spor

Industrijalci in veletrgovci udrihajo po zakonu, ki jih sili, da morajo upoštevati delavske pravice. — Novi zakon določa, da se morajo ponudniki za pogodbe na vladnih delih držati določil bivše NRA. — Ta zakon žigosajo kot "pogubonosen".

Washington, D. C. — Javnosti v splošnem je le malo znano, da je pretekli ponedeljek stopil v veljavo takozvani Walsh-Healey zakon, ki pa je za delavstvo velikanskega pomena. Da je ta zakon ugoden za delavstvo, za to imamo zadosten dokaz že v tem, ker ga industrijski in velebizniški magnati napadajo s tako ljutostjo in srditostjo, kakoršno pokažejo le tedaj, kadar jim grozi nevarnost, da bodo morali od svojih dobičkov kaj odstopiti delavcu. Vredno si je zato ogledati ta zakon.

Zakon v kratkem določa, da smejo dobiti pogodbe za vladna dela le tista privatna podjetja, ki se v odnošaju s svojim delavstvom držijo določil bivše NRA glede delovnega časa in najnižje plače. Pod to določbo spadajo vse pogodbe za vladna dela v vrednosti za več kakor $10,000. Podjetja torej, ki napravijo ponudbo za taka dela, morajo predvsem dokazati, da se držijo omenjenih določil v odnošajih z delavstvom, drugače ne pridejo za pogodbo v poštev, tudi ako bi ponudili vladi za kako delo najnižjo ceno.

Sprejel se je ta zakon neposredno pred zaključkom zadnjega zasedanja kongresa. Roosevelt in člani njegove vlade so hoteli, predno se je razpustil kongres, dati vsaj nekaj sigurnosti delavstvu, da ne bo popolnoma izpostavljeno na milost lakomnih delodajalcev, kolikor je pač mogoče storiti pod sedanjo zastarelo in okorno ustavo. Je torej zakon nekak nadomestek za bivšo NRA, ki jo je vrhovno sodišče razveljavilo. Ne obsega sicer celokupnega delavstva, vendar pa se bodo morale po njem ravnati zlasti velike družbe, ki predvsem dobavljajo blago za uporabo na vladnih delih.

Kakor je bilo pričakovati, so industrijalci zagnali krik že tedaj, ko je bil ta zakon sprejet, še posebno pa zdaj, ko je stopil v veljavo. Načelnik zveze illinoiških industrijalcev ga je ožigosal, da je "pogubonosen, neupravičen kos zakonodaje" in da se je potisnil skozi zadnji kongres ob koncu zasedanja le pod pritiskom delavske tajnice in voditeljev organiziranega delavstva. Pritožujejo se tudi, da se bo s tem pomnožila armada vladnih 'špijonov," ki bodo nadzirali delodajalce, ali se držijo določil.

Razumljiva je ta jeza industrijskih magnatov. Dočim so rajali veselja, ko so bili oproščeni ovir, ki jih je naložila na nje NRA, so zdaj padli v enako zanko in zopet jim vlada diktira, kako daleč sme iti njih grabežljivost po denarju, kateri po pravici pripada delavstvu. Enako je razumljivo, zakaj kapitalistično časopisje s tako besnostjo napada predsednika Roosevelta, kajti on je pač dal pobudo za ta zakon in druge podobne delavske zakone. Malo manj pa je razumljivo, da se med delavci najdejo taki, ki skupno s kapitalisti želijo, da se povrne na vlado prejšnji režim Hooverjeve vrste.

OTROK LINDBERGHA ŽIVI?

Ugrabljenega otroka ima baje v oskrbi neka tujezemka.

—o—

Dallas, Tex. — Kakor poroča neki tukajšnji list, se čimdalje bolj pojavljajo govorice, da Lindberghov sin, zaradi katerega je bil Hauptmann usmrčen na električnem stolu, še vedno živi in da je nekje v tukajšnjem mestu v oskrbi neke tujezemske ženske. List pravi, da omenjena ženska s sigurnostjo trdi, da je to otrok, ki je bil ugrabljen, in da je skušala govoriti o tem z governerjem Hoffmanom iz New Jersey, ko je bil tukaj na stoletni razstavi, toda ni bila pripuščena predenj. Poroča se, da se je med tem že zainteresiral Hoffman za to zadevo.

—o—

NEKATERI SEM, DRUGI TJA

Washington, D. C. — Tekom sedanjega napetega časa pred volitvami se razne vplivne osebnosti pokažejo, kake barve so. Tako nekateri demokrati zapuščajo Roosevelta, češ, da preveč ogroža pravice industrijalcev, toda nasprotno pa vstopajo v Rooseveltov tabor mnogi republikanci, kateri so nezadovoljni s programom svoje stranke, ker je preveč starokopiten. Tako je obljubil Rooseveltu svojo pomoč bivši republikanski governer države New Hampshire, toda isti dan, v pondeljek, pa se je G. N. Peek, bivši AAA administrator, izjavil za Landona.

—o—

NE DVOMI V ISKRENOST REV. COUGHLINA

Boston, Mass. — V ponedeljek je imel v tukajšnjem mestu govor predsednikov sin James Roosevelt, v katerem je izrazil mnenje, da ne dvomi, da je Father Coughlin iskreno prepričan o tem, kar govori, in da je tudi upravičen kot državljan, da izrazi svoje mnenje. Povdarjal pa je, da prideta pri volitvah v poštev v resnici samo dva, namreč Landon in njegov oče, in vsak glas, ki ga bo kak demokrat oddal za kandidata tretje stranke, ne bo dosegel drugega kakor ojačil možnost izvolitve za Landona.

NAPETOST V ORIENTU

Japonska zahteva celo severno polovico Kitajske.

—o—

Šangaj, Kitajska. — Med Kitajsko in Japonsko so znova postali odnošaji tako napeti, da se je bati izbruha novega spopada med obema državama. Japonci so namreč stavili Kitajski take zahteve, da jim ta nikakor ne more ugoditi, ako še hoče obdržati kaj svojega prestiža. Nič manj kakor polovico Kitajske zahteva Japonska, in sicer severni del do reke Jangtze. V govoru, ki ga je imel v Tokio, je japonski zun. minister pretekli ponedeljek malone javno izrazil mnenje, da je vojna neizogibna, ako se kitajska vlada ne bo podala.

—o—

NEMČIJA TRPI POMANJKANJE

Berlin, Nemčija. — Sir in raztepena smetana sta dva produkta, ki sta za Nemce pravi luksus in se jih malokje dobi. Po Hitlerjevem načrtu za gospodarsko osamosvojitev Nemčije se bo moralo nemško prebivalstvo marsičemu odreči. Tako se bo skrčila uporaba gornjih dveh produktov samo iz namena, da se bo uporabila tista količina za maslo, katerega skrajno primanjkuje.

—o—

ZA ZINTAKA IMENOVAN NAMESTNIK

Chicago, Ill. — Okrajni demokratski osrednji odbor je pretekli ponedeljek enoglasno odobril, da se za kandidata na službo klerka na okrajnem sodišču imenuje Viktor L. Schlaeger, strankin voditelj v 10. wardu. S tem bo izpolnjeno mesto na glasovnici, katero je postalo izpraznjeno, ko je bil dosedanji klerk in ponovni kandidat Zintak obtožen primanjkljaja v svojih knjigah.

—o—

NAZIJI JAVNO POKAZALI BARVO

Berlin, Nemčija. — Zastopnik Hitlerja v nazijski stranki je poslal pretekli ponedeljek brzojavko upornikom, ki so 10 tednov branili špansko trdnjavo Alcazar, v kateri se je javno pokazalo, da naziji drže z uporniki. V brzojavki se čestita "junakom Alcazarja in njih rešiteljem."

—o—

ODSTAVLJEN VSLED IZSILJEVANJA

Phoenix, Ariz. — C. E. Addams, finančni direktor kluba za Roosevelta in Garnerja v tukajšnji državi, je bil pretekli ponedeljek odstavljen od svojega mesta, ker je skušal neprimernim potom dobiti denar za omenjeni sklad. Od delavcev na WPA se je namreč zahteval prispevek k demokratskemu skladu, vsled česar je nastopil proti Addamsu demokratski narodni odbor sam.

PAMETNI FRANCOZI

Pariz, Francija. — V tukajšnji poslanski zbornici je bil stavljen predlog, kakoršen bi bil na mestu ne samo v Franciji, marveč v večini vseh državah, kjer še posluje parlament. Po tem predlogu bi dobili poslanci plačo samo za tedaj, ko se resnično udeleže seje parlamenta. Ob vsaki seji bi dobili kovinast znak, s pomočjo katerega bi lahko nato dobili svojo plačo. Na ta način bi ne dobili plače tisti poslanci, ki se ne udeležujejo sej. Kakor se je ugotovilo, so med poslanci štirje taki, ki tekom štirih let niti enkrat niso prišli k zasedanju.

KRIŽEM SVETA

— **Dunkerque, Francija.** — Pri pregledovanju prtljage potnikov, ki odhajajo preko meje, je bil neki nemški dijak, Hans R. Schwabach, zasačen, da je nameraval iztihotapiti v Anglijo zlata v vrednosti $6,580. Hotel je to naložiti v Angliji, je dejal.

— **Berlin, Nemčija.** — V ponedeljek se je končala obravnava proti Amerikancu L. B. Simpsonu, ki je bil obdolžen prevratnih činov, ko je skušal razširjati komunistično propagando v Nemčiji. Obsojen je bil na tri leta ječe in obsojenec je izrek s smehljajem sprejel.

— **Moskva, Rusija.** — Bivši predsednik vladnih komisarjev, Aleks Rikov, je bil odstavljen od svojega sedanjega mesta prometnega komisarja. V nedavni obravnavi proti Zinovievu in Kamenevu je bil namreč tudi on omenjen, da je bil vpleten v zaroto proti Stalinu.

—o—

Oglasi v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

UDRIHAL PO FAŠIZMU

Sovjetski komisar Litvinov ožigosal fašizem in nazijstvo kot sovražnika delavstva in civilizacije.

—o—

Ženeva, Švica. — Brez vsakih olepševalnih diplomatskih fraz je sovjetski zun. komisar Litvinov v ponedeljek pred Ligo narodov udrihal po fašizmu in nazijstvu. Bil je to nekak odgovor Hitlerju na njegova nedavna izvajanja v Nürembergu; tudi Hitler ni bil tedaj preveč izbirčen, kake besede je rabil, ko je govoril proti sovjetski Rusiji.

Litvinov je ožigosal nazijstvo in fašizem kot smrtna sovražnika delovnega ljudstva in civilizacije. Obenem je povdarjal, da je njegova dežela nasprotna temu, da bi bila v Ligi narodov zastopana kaka država, ki smatra vsa druga plemena in narodnosti razen svojega za manj vredna. Dalje bi se morala vrata Lige zapreti državam, ki grabijo po tujih ozemljih, s čimer je menil Italijo, kakor tudi tistim državam, katerih voditelji naravnost naštevajo pokrajine, katere nameravajo s silo ločiti od drugih držav, kar je šlo na naslov Nemčije.

—o—

SMRT POBRALA ZNANEGA ADMIRALA

Boston, Mass. — Vsled srčne kapi je preminul pretekli ponedeljek admiral Wm. S. Sims, katerega ime je bilo splošno znano tekom svetovne vojne, kajti bil je tedaj vrhovni poveljnik ameriške mornarice v evropskih vodah. Mož je bil v 78. letu starosti in je živel tukaj pri eni svojih hčera. Pogreb bo ta četrtek z vsemi vojaškimi častmi.

MOBILIZIRANJE V ANGLIJI

Kakih 12,000 rezervistov je poklicala Anglija v vojaško službo, da jih je poslala delat mir v razburkani Palestini. Slika kaže enega takih rezervistov, ko je "fasal" svoje vojaške potrebščine.

Iz Jugoslavije.

Pri popravljanju jeza na Kokri se je zgodila nesreča, ki je zahtevala mlado življenje delavca Lojzeta Rejca iz Strahinja pri Naklem. — Dva požara pri Kamniku, ki sta povzročila veliko škodo. — Druge vesti.

Skala ga je zmečkala

Kranj, 11. sept. — Gradbena dela, ki jih vrši Stavbna družba iz Ljubljane pri popravljanju jezu na Kokri, ki spada k tvorniškim objektom tvrdke Standard, so včeraj popoldne zahtevala življenje mladega delavca, 28 letnega Lojzeta Rejca iz Strahinja pri Naklem.

Dela so bila te dni v glavnem zaključena in delavci so že odstranili lesene opornike. Treba je bilo navoziti samo še nekaj zasipnega materiala, ki so ga dobivali iz soteske ob Kokri. Tako so tudi včeraj popoldne pričeli razstreljevati veliko, kakšnih 10 metrov visoko skalo. Ko je prvi strel sprožil dobršno mero materiala, so štirje delavci, ki so bili zaposleni pri odvozu šli pod skalo, da razstreljeno kamenje nalože. Kakšne pol ure po strelu — bilo je okrog 16. — pa se je blizu tri metre nad njimi iznenada utrgal velik kos skale, o katerem so delavci že prej sumili, da se bo zdaj zrušil. Vsi štirje so z bliskovito naglico odskočili, a skala je pri tem že padla in zajela Rejca, da ga je pritisnila k steni hriba, obenem pa oplazila tudi njegovega tovariša Janeza Gregorca s Klanca. Medtem ko so bile Gregorčeve poškodbe le lažjega značaja, da je mogel ostati v domači oskrbi, je Rejca skala tako hudo stisnila, da mu je eno nogo v kolku skoraj povsem odlomila, razen tega pa mu je prizadejala tudi težke notranje poškodbe. Tovariši so ga z največjo težavo rešili izpod skale, nakar so ga kamniški reševalci takoj prepeljali na kirurški oddelek v Ljubljano.

Dasi so se zdravniki z največjo pozornostjo zavzeli za ranjenca, je vse njihovo prizadevanje ostalo zaman in že kmalu po 18. je Lojze Rejc podlegel poškodbam.

—o—

Valjčni mlin pri Kamniku žrtev požara

Kamnik, 5. sept. — V noči od zadnje nedelje na ponedeljek je žalostno odjeknila gasilska tromba, ki je naznanjala, da je na Bakovniku v ognju daleč znani Cuzakov hlev, ki je sedaj last Jerneja Berleca. Sosedje so brž rešili iz gorečega poslopja živino in prašiče, ostalo je zgorelo do tal. Gasilci se še niso dobro oddahnili in iz gasilskih cevi se še ni odtekla voda, ko je v ponedeljek večer zopet zapela gasilska tromba. To pot je pa gorel veliki Vavpotičev valjčni mlin v Šmarci pri Kamniku. Požar je bil nevaren, ker je pretila velika nevarnost za strnjeno skupino hiš in gospodarskih poslopij, ki se nahajajo v bližini mlina.

Mlin je začel goreti okrog pol 11 zvečer. V Vavpotičevi krčmi je bilo še polno gostov, saj je bila v nedeljo v Šmarci žeg. nedelja in tod je navada, da domači in ožji znanci zaključijo praznik v pondeljek. Naenkrat krik "ogenj"! in vsi so planili pokonci. Iz strehe mlina je vstajal oblak dima, ki so ga že razsvetljevali ognjeni zublji. Gostje so imeli v skladišču mlina spravljena kolesa in so hiteli reševat. Zadnji čas, zakaj notranjščina mlina je bila že vsa v ognju, ki je divjal s strahovito silo. V skladišču je bilo še pol vagona sladkorja v zabojih, ko so jih v največji naglici znosili ven, skladišče žita in moke pa je zgorela. Baš v soboto so k prejšnji zalogi pripeljali vagon pšenice, ki je zdaj vsa zgorela. Tudi pol vagona mlevskih izdelkov je postalo žrtev divjega elementa.

—o—

Jesenski velesejem

Dne 1. septembra je bila v Ljubljani slovesno otvorjena jesenska razstava, ki se že nekaj let sem vrši vsako leto. Letošnja razstava, po zatrdilu izvedencev, prekaša vse dosedanje, tako glede razstavnih reči, kakor tudi glede obiskovalcev. Razstavo je otvoril ban dravske banovine dr. Marko Natlačen.

—o—

Jetniki so se stepli

Pred kratkim so našli mrtvega v celici mariborske jetnišnice 43 letnega jetnika Antona Uranjeka. Bil je nekoliko slaboumen in 28 letni sojetnik Koloman Vrečič je imel nalogo paziti nanj. Uranjeka je baje prijela razborita napadenost, da je navalil na Vrečiča, kateri se je branil in pri tem Uranjeka ubil.

—o—

Po 20 letih zopet doma

Iz Rusije se je pred kratkim povrnil vojni ujetnik Mehmed Šehič iz Doca v Bosni. Pripovedoval je, da je v kazanski guberniji še do 30.000 naših ljudi. Mnogi med njimi so ugledni trgovci in obrtniki, nekateri pa zavzemajo tudi važna mesta v upravnih službah. Tudi on sam je imel tam srečo. Izučil se je za slikarja-umetnika in je že dosegel lepe uspehe. V domovino se je vrnil vsled domotožja in pa ker je bral v francoskih listih lepe članke o Jugoslaviji.

—o—

Dva oškodovanca

V Gornjih Jablanih na Dravskem polju je ogenj uničil kolarnico, skedenj, klet in hlev posestnice Terezije Beraničeve z vso zalogo sena, vozovi in gospodarskim orodjem vred. Ogenj je od tam prešel na gospodarsko poslopje posestnika Jožeta Horvata in od tam na hišo ter oboje uničil do tal.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849. W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Pojasnilo

V Vašem listu št. 164 z dne 10. avgusta t. l. ste priobčili tudi članek pod naslovom "Na naslov Jugoslavije". Dovolite, da Vam na ta članek podpisana Družba sv. Rafaela pojasni sledeče:

Državni zakon Jugoslavije določa, da so vsi naši izseljenci in njih otroci jugoslovanski državljani, če tudi so vzeli v kaki tuji državi državljanstvo, ali so otroci po zakonih tujih držav državljani države, kjer so bili rojeni, in sicer toliko časa, dokler ne zaprosijo za izbris iz jugoslovanskega državljanstva. Po tem zakonu so torej vsi izseljenci in vsi v tujini rojeni jugoslovanski fantje podvrženi vojaški dolžnosti. S tem, da imajo državljanstvo kake druge države, te dolžnosti še niso oproščeni, in ako se ne prijavijo jugoslovanskemu najbližjemu konzulu na nabor, jih smatra naša država za vojaške begunce.

Dasi je bil ta zakon sklenjen v najboljši volji koristiti izseljencem, jim je pa vendar lahko v veliko breme in težave, o katerih se jim nikdar niti sanjalo ni. Tako je prišel na pr. lansko leto na evharistični kongres iz Clevelanda fant, rojen v Clevelandu, in na obisk domovine svojih staršev. Vkljub temu, da mu je dal jugoslovanski konzul zagotovilo, da tu ne bo imel težav, so ga vendar oblasti prijele, moral je na nabor in sedaj služi vojaško službo. Vse obilne intervencije, celo od strani ameriškega konzula, niso nič pomagale.

Da se pa taki slučaji ne bi več ponavljali, ker škodujejo najbolj državi sami, je tedaj Družba sv. Rafaela podvzela odločne korake pri vladi v Beogradu in započela akcijo, da se ta zakon čimpreje spremeni in da se najde kak izhod, da se izseljenskim fantom ne bo zaviral obisk domovine, kar si domovina toliko želi.

Družba sv. Rafaela je našla kakor pri ministerstvu v Beogradu, tako pri banski upravi v Ljubljani popolno razumevanje nesmiselnosti in škodljivosti tega zakona. Vendar, ker skupščina ne zaseda, se zakona spremeniti ne more. Dokler je pa zakon, ga morajo pa vse oblasti spoštovati in izvajati. Po daljših konferencah in posvetovanjih so v Beogradu slednjič našli dva možna izhoda iz te zagate: 1. da tak fant zaprosi izstop iz državljanstva, ali 2. da se vsaj formelno prijavi jugoslovanskemu konzulu za vojaško službo. Konzul bi mu izstavil potrdilo, da je zadostil vojaški dolžnosti, in tako bi mu oblasti v Jugoslaviji ničesar ne mogle.

Družba sv. Rafaela se je s tema dvema predlogoma obrnila na tvrdko General Travel Service v New Yorku in zaprosila za mnenje glede tega. Od tam je dobila sledeči odgovor:

"Omenili ste nam dva izhoda iz te zadrege:

Glede drugega to le: Naša država sicer ve, da imajo nekatere narodnosti dvojno državljanstvo. Toda smatra, da je to samo na papirju. Mnenja je, da se je vsak naturaliziran njen državljan popolnoma odpovedal svoji vladi takrat, ko je pri naturalizaciji prisegel zvestobo U.S.A. V kolikor se tiče U.S.A. dvojno državljanstvo ne obstoji. Po našem zakonu je Američan Američan, Italijan Italijan, Jugoslovan Jugoslovan itd. in nič drugega; če si enkrat Američan ne moreš biti objedenem Jugoslovan in obratno. Registracija pri konzulu za jugoslovansko vojaško službo in podvrženje Vaši vojaški službi, pa je priznanje suverenstva Vaše države, toraj nekako izstop iz ameriškega. Zato je jasno, da to nikakor ne gre skupaj. V vsej Ameriki ni Slovenca, ki je državljan Združenih držav ali po naturalizaciji ali po rojstvu, ki bi bil pripravljen za obisk Jugoslavije žrtvovati ameriško državljanstvo. Je preveč ponosen nanj.

2. Izbris iz jugoslovanskega državljanstva bi bil toraj bolj privlačen in bi bil po Vaših postavah edini izhod. Toda samo teoretično, ne pa tako v praksi. Praktično pa je toliko kot neizvedljiv. Kdor je šel enkrat skozi to proceduro, se najbrže drugič nikdar več ne bo podstopil, razven ako je to absoluten "mus". Predložiti je namreč treba kakšnih 15 različnih prilog, seveda kolkovanih, (kar je že samo po sebi za Američana nekaj strašnega), o davkih, o obnašanju, o državljanstvu, o delu itd. itd. Nabava vseh teh dokumentov in ostali "red tape" (razni vladni predpisi), disgustira vsakogar še predno pride na pol pota. Poleg tega se vleče mesece in mesece, da leta, zlasti ako ne "mažeš".

Sedaj pa poskusite podvreči Američana, ki niti od daleč ne pozna vladne Vaše dresure, vsem tem neprilikam in šikanam in stroškom, pa si dam glavo odrezati, ako boste dobili samo enega v celi Ameriki, ki bo hotel nastopiti to pot. Poleg tega pa če smo stvarni, zakaj pa naj jo nastopi? Svoje dolarje lahko zapravi kjerkoli na svetu, kjer ne bo treba nobenih dokumentov, niti potnega lista ne, še manj kakih šikan. Američan je navajen, da je vabljen, da je dobrodošel kamorkoli pride. V časopisih vidi, da ga vabi celi svet, da pride tja s svojo zdravo valuto in tam zapravi svoje dolarje. Zakaj pa naj hodi tja, kjer mu delajo ovire in šikane in nepotrebne stroške? Že za denar, katerega naj izda samo za osovražene kolke samo, se bo lahko drugod dobro imel celi teden. Jasno je, da je torej Jugoslavija tista, ki ima korist od naše mladine, če pride domov na obisk, da tam zapravi svoj denar in zato je njena dolžnost, da najde način, kako omogoči naši mladini, da pride v Jugoslavijo čim večkrat in v čim večjem številu na obisk. Iz kopije pisma ministerstva razvidim, da gospodje niti od daleč ne poznajo Američanov. Bo pač treba še veliko misijonskega dela v tem smislu, da se bo Jugoslavija dvignila na tisto edino pravilno stališče, katerega zavzemajo v takihle slučajih vse druge za turiste privlačne države Evrope."

Družba sv. Rafaela je za tekoče leto na podlagi tega odgovora iz Amerike uredila vse potrebno kar z gospodom banom dr. Markom Natlačenom. Poslala pa je ta odgovor vsem kompententnim ministerstvom in prosila, da se zadeva končno veljavno reši, dokler ne pridemo do rednega parlamentarnega življenja, ko bo mogoče doseči spremembo tega zakona. Na te svoje vloge je dobila od g. dr. Aranickega, šefa ministerstva za socijalno politiko, katerega oddelek je izseljenstvo, pismo, kjer piše: "Včeraj sem bil v ministerstvu za zunanje zadeve skupaj z referentom notranjega ministra skupaj z g. dr. Marjanovičem, predsednikom Zveze izseljenskih organizacij, bil je slučajno navzoč tudi g. dr. Pitamic, pa se mi je posrečilo zagotoviti sledeče postopanje v tej zadevi: Ako naš konzulat da vizum Američanu za Jugoslavijo, potem mu naša občina, naš srez in naša banovina **mora** brez nadaljnega dati vizum tudi za izhod nazaj v Ameriko, ako dotični Američan za časa svojega bivanja v Jugoslaviji ni zagrešil kak prestopek zoper zakon (kriminal). Tako občine ali srezi ne bodo smeli več poizvedovati, če je dotični Američan morda po naših postavah Jugoslovan ali ne, kakor se je to do sedaj vršilo na veliko škodo tako moralno, kakor materijalno za posameznika in za državo kot celoto. Jaz mislim, da se bo na ta način rešilo saj 99% slučajev.

"One slučaje pa, kjer bi se hotelo kakega posameznika vtakniti v vojaško službo, ga bomo pa skušali rešiti s pomočjo ministerskega sveta."

Tako je sedaj začasno vsa zadeva rešena končno veljavno za čas, da pridemo do pravilnega parlamentarnega življenja v državi. Do tedaj bo pa Družba sv. Rafaela poskrbela, da bo takoj predložen v skupščini zakonski predlog, ki bo to zadevo tudi zakonito uredil tako, kakor zahtevajo koristi države in izseljencev.

Kdor bi pa prišel sedaj v Jugoslavijo, bi bilo samo v njegovo korist, ako se pismeno prijavi ali sam, ali po agentu, kjer kupi listek za parobrod, Družbi sv. Rafaela, ki bo poskrbela vse potrebno, da se bodo te najnovejše odredbe tudi izvršile in ne bo imel težav.

Družba sv. Rafaela.

Pripis uredništva: Za poslano pojasnilo se Družbi sv. Rafaela prav prisrčno zahvaljujemo. Brezdvomno bo to pojasnilo mnogim koristilo, ki mislijo obiskati staro domovino.

—o—

V Združenih državah je točasno 10 držav suhih, v katerih je prepovedano prodajati opojne pijače.

—

Veliko jezero v Utah — "Great Salt Lake" — je po svoji površini šestkrat večje od Mrtvega morja v Palestini.

—

Proračunali so, da v Združenih državah točasno pride letno povprečno $134.00 raznih davkov na vsako osebo v tej deželi.

OD DRUŠTVA KRALJICE MAJNIKA

Strabane, Pa.

Dne 13. septembra je društvo sklenilo, da se priredi vinska trgatev in sicer v soboto dne 3. oktobra v dvorani dr. sv. Jeronima št. 153. Ker bo to prva vinska trgatev in prva veselica v tej dvorani, (dvorano so nam dali za enkrat brezplačno in se društvo za ta velikodušen čin prav lepo zahvali dr. sv. Jeronima) je pričakovati velike udeležbe.

Pregovor pravi, da roka umije roko, obe pa obraz. — Torej, ne pozabite sobote 3. oktobra. Vsi pridite na vinsko trgatev iz bližnjih in daljnih krajev. Trgatev, kakor se pričakuje bo izvrstna in bomo trgali ob vsakem vremenu. Grozdja bo veliko, zato bo treba tudi veliko trgačev in meljačev. Igral pa bo za to priliko Boletov orkester, ki prav izvrstno igra in zadovolji stare in mlade. Vstopnina na trgatev bo 25c. Zato pričakujemo velike udeležbe.

Poletje in z njim sezona piknikov je za nami. Večeri so hladni in sedaj smo že zopet tam, kjer ni muh, kakor pravijo. Treba se bo zopet sukati okrog peči in iskati dobrodejne toplote. Res, kako hitro mine poletje in z njim vse prijetnosti. Bila pa je letos tudi pri nas huda suša, ki je zelo prizadela na pridelkih in je vsled suše zastalo tudi veliko del.

Zakonsko zvestobo sta si obljubila Stanley Saberl in Mary Urbančič. Dne 26. sept. sta stopila pred oltar v cerkvi sv. Patrika v Canonsburgu, Pa. Tovariši in tovarišice so bili nevestin brat, Johnny Urbančič in Miss Mary Koklič; Joseph Koklič in Frances Mejšek ter Tony Strniša in Karolina Vorbančič. Novoporočencema želimo obilo sreče v novem stanu. — Pozdrav vsem naročnikom in čitateljem tega lista.

Mary Koklič

—o—

KAKO SMO SE IMELI MED ROJAKI V JOHNSTOWNU

Girard, O.

Zadnjo soboto se je ustavil v naši naselbini naš slovenski zavedni pijonir Mr. A. Grdina, ki je bil na poti proti Johnstownu, Pa. Pa sem se tudi jaz pridružil temu potovanju in tako sva lepo skupaj oddrdrala med pennsylvanjskimi griči in skozi doline proti Johnstownu, Pa. Toplo jesensko sonce je metalo svoje božajoče žarke na prelepo jesensko prirodo. V prijaznem pogovoru sva ob večernem zaonu privozila na prijazni griček slovenske župnije, nad katero kraljuje naša priprošnjica Mala Cvetka. Ustaviva se pred cerkvijo in izstopiva ter se greva zahvaliti veliki priprošnjici za srečno vožnjo, ki sva jo imela to popoldne. Nato se prijaviva č. g. župniku Rev. Snoju, kateri je nama želel prav očetovsko dobrodošlico. — Ker se je bilo treba pripraviti za drugi dan, ko se je obhajalo spominsko slavlje blagoslovitve spominske kapele, smo se takoj podali k počitku.

Že na vse zgodaj v jutro je božji Stvarnik poslal svoj božji blagoslov na ta tihi romarski griček v obliki nekaj kapljic dežja. Nekoliko sva bila z Mr. Grdinatom v skrbeh, da bi ne deževalo celi dan. Pa, božja roka deli ukaze naravi in tako je ob 9. uri že zopet posijalo prijazno sonce in s svojimi žarki privabilo romarje k tej spominski romarski kapeli. Sicer so že na vse zgodaj začeli prihajati. Vsakdo, ki se je poglobil v nekdanje čase, se je moral čuditi, kako je bilo mogoče tukaj postaviti kaj tako pomenljivega in sicer s pomočjo priproste roke našega zavednega katoliškega moža Mr. Andreja Tomca. Ta mož je z božjo pomočjo skladal kamen poleg kamna, kamen na kamen in tako sam znesel vse skupaj, pa ga je vzelo skoraj tri leta, da je dovršil to spominsko delo, ki se ne da popisati, tako umetniško je sezidano in pokrito z nebroj steklenimi okraski raznih barv. Tako sem namreč opazil vrhu kupole pod križem pravo slovensko trobojnico, ki je zložena iz samega stekla. V resnici se mora dati čast temu zavednemu katoliškemu možu za tako plemenito delo, katerega je izvršil po božji volji. Delo je tako izdelano, da bi še pravi izkušeni arhitekt imel preglavice, kako to izvršiti. Lahko rečemo, da je po božji volji omenjeni Mr. Tomec dobil pogum, da je študiral po dnevi in ponoči, kako bi bolj umetniško izdelal spomenik našemu božjemu Odrešeniku. Zato je dal na pročelje tudi 1900 jubilejni napis našega odrešenja. V kapeli je tudi spomenik priprošnjika naše mladine pri Bogu, Sv. Johna Don Bosca. Ta spomenik je dobri katoliški mož postavil v kapelo kot spomin na svojo dobro ženo in skrbno mater.

Tukaj sem se sestal z več rojaki, ki so v resnici zavedni podporniki te bodoče župnije, med katerimi so Mr. Matt Klučevšek, Mr. Rovanšek, Mr. Drenik in drugi. — V zvoniku so se začeli oglašati zvonovi, ki so glasno pritrkavali v ta slovesni dan, ko se bo blagoslovilo to svetišče. Za tretjo uro je bila napovedana slovesnost v cerkvi z litanijami in blagoslovom. Po končanem opravilu se je množica vernikov, ki je napolnila cerkev, začela pomikati v lepi procesiji na ta spominski prostor, da se izvrši blagoslovitev in tako izroči kapela svojemu namenu, za katerega je izvršena v napredek in obstoj župnije. Blagoslovitev je izvršil č. g. župnik ob asistenci gg. duhovnikov Podgorška in Gabriela. Ob tej priliki je č. g. župnik imel jako zanimiv govor za to slavnost, za njim je pa govoril v angleščini Father Cawley, rektor katoliške višje šole v Johnstownu. Njegov govor je bil tako bogato zamišljen, da se po pravici imenuje poslanstvo božje besede. Povedal je, kako velikega pomena je katoliška šola za našo bodočo generacijo in pa za obstoj naših katoliških fara. Želel je tej slovenski fari, da bi čimprej stala farna šola poleg tega svetišča. Enako se je tudi g. župnik sam izrazil, da ako je božja volja, bomo v prihodnjem letu blagoslovili farno šolo v kateri bodo naše čč. šolske sestre podučevale našo mladino tistega nauka, katerega je naš slovenski narod sprejel v stari domovini. Zato naj dobri Bog usliši molitve in prošnje dobrih faranov, za lepši razcvit in obstoj slovenske fare.

Po končani slovesnosti smo se podali v prostore cerkvene dvorane in tako v družbi številnih faranov spregovorili več veselih besedi ter se ob enem pripravljali za večerno filmsko predstavo, katero je podajal Mr. Anton Grdina. Predstava se je vršila na prostem pred cerkvijo ob veliki udeležbi naroda, kateri je zanimanjem sledil filmskim slikam ki so se vrstile druga za drugo ter se izrazil, da so slike vredne pet dolarjev, ne pa samo 25c, kar je bilo treba plačati za vstopnino. Slike so bile tako lepe, da bi jih ljudstvo gledalo celo noč. — Zato rojaki, povabite v svoje naselbine Mr. Grdinata, tega požrtvovalnega moža, da tudi k vam pripelje te krasne slike naše rojstne domovine, kakor tudi razne zanimivosti naše nove domovine Amerike. Vse so zanimive in vse so bile posnete šele zadnje čase. — Ko je bila predstava končana, smo se poslovili s tega prijaznega grička in od dorosrčnega g. župnika in tako le, malo pred polnočjo odrinili s še enim potnikom, č. g. Gabrielom, ki se nam je pridružil, proti Girardu. V Girardu sem se jaz poslovil od Mr. Grdinata in imenovanega č. gospoda, ondva sta pa nadaljevala pot proti Clevelandu.

V resnici se moram zahvaliti mojemu dobremu prijateju Mr. Grdini, da sem imel priliko biti navzoč pri tej slavnosti, ki mi bo ostala za trajno v spominu. Ravno tako hvala lepa g. župniku in vsem drugim, ki so bili navzoči pri tej slavnosti.

Ker se je pa vršil evharistični kongres naše škofije v

(Dalje na 3. strani.)

SVOJI K SVOJIM!
Slovenska katoliška društva in slovenski trgovci in obrtniki, naročajte svoje tiskovine vedno od slovenske tiskarne "Am. Slovenec"!

TARZAN IN OGNJENI BOGOVI (125)

(Metropolitan Newspaper Service) **Napisal: Edgar Rice Burroughs**

Ob srečanju človeškega bitja v tem nenavadnem in divjem kraju, se je Tommy nenadno ves predrugačil. Zlasti ko je videl, da se z žensko lahko pogovarja v njegovem domačem jeziku. Naenkrat mu džungla ni bila več tako pusta kot poprej in celo počitka si je zaželel, zato se je vsedel poleg neznanke.

Neznanka pa ni bila nihče drugi kot Arbela, ki je omenila presenečenemu Tommyju, da ni sicer tako lep kot dr. Jones, vendar pa bolj zgovoren. Začudeno jo je pogledal, kako ona pozna dr. Jonesa, zato jo je vprašal: "Mar ti dr Jonesa poznaš? Kje pa je sedaj?" je vpil proti nekoliko osupli Arbeli.

"Ne vem," je povzela Arbela, "če se je dr. Jonesu in Lady Beth posrečilo da so se rešili, ali so jih vjeli južni Canaaniti, zato ne vem kje je." — "Poslušaj," je hitel Tommy, "jaz moram na vsak način najti dr. Jonesa, ti mi boš pa pomagala. Skupaj bova hodila, da ne bo tako pusto in dolgočasno."

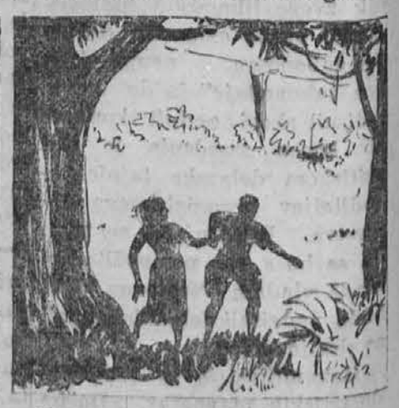

Ker se je Arbela branila da bi šla ven iz goščave, jo je Tommy s silo vlekel. Njemu se je namreč zdela pot po odprtem svetu vse bolj praktična, kot po zaraščeni džungli, zato je Arbelo s silo vlekel za seboj. Niti najmanj pa ni slutil, da stika po teh krajih Garettova tolpa s petdeset možmi.

NEKATERE ČASTNE IZJEME

Mnogi bisnesmeni — industrijalci, trgovci in bankirji — se razkričujejo v tem času, da, kar je predsednik Roosevelt storil tekom teh zadnjih treh let, je na škodo vsakega biznismena. In oni izmed njih, ki so delodajalci na veliko, skušajo begati svoje delavce, češ, bomo primorani zapreti svoje delavnice. Vse to vpitje je seveda bedastoča, in najbolj inteligentni izmed njih samih to dobro vedo. Kar hočejo, je to, da nočejo biti omejeni v izkoriščevanju mase. Zato so proti Rooseveltu. Udarjeni so pa s slepoto, kajti ne premišljujejo, da neomejeno izkoriščevanje ne le privede nas nazaj v isto zlo, iz katerega se sedaj izkopavamo pod vodstvom Roosevelta, marveč da bo to zlo še mnogo hujše.

Hvalabogu, imamo tudi častne izjeme med zastopniki velebiznisa. Pa ni ob tej priliki odveč, da tu ponavljamo na kratko, kar so nedavno izjavili nekateri merodajni zastopniki financ, industrije in trgovine. Navajamo zlasti sledeče, ker so njih nedavni radio-govori vzbudili veliko pozornost.

Prvi govornik je bil član upravnega sveta Security National Banke v Kansas City, Mr. Breidenthal. Ta banka se nahaja v sami državi, katere governor je republikanski predsedniški kandidat, in je zato dvojno zanimivo, kar pove bankir iz te same države

Kot Kansašan, izjavil je Mr. Breidenthal, on more oceniti prav posebej, kar je storil predsednik Roosevelt. Kajti ravno v svoji državi on vidi, kako je Predsednik s trdno roko odpravil gospodarske probleme, ki so motili in mučili poljedelske pokrajine od vojne naprej. Za dolgo let so farmarji trpeli od razdejajočih posledic podnormalnih poljedelskih cen, ob katerih farmar ni mogel uspevati. Vsled velikanskega prizadevanja s strani Roosevelta za oživljenje poljedelstva, smo danes — trdi Mr. Berindenthal — mnogo bližji gospodarski in finančni odrešitvi.

Ključ do sedanjega gospodarskega zboljšanja — po mnenju Mr. Breidenthala — so morda one modre bančne postave, vzakonjene pod Rooseveltovo administracijo, da se popravijo zlorabe preteklosti in da se ustvari varnost vlagateljev potom zavarovanja njihovih bančnih vlog.

Drugi govornik, Mr. Regnery, predsednik tovarniške tvrdke Western Shade Cloth Co. v Chicagu, je izjavil, da najboljša pohvala Rooseveltove uprave je naglašanje očividnega dejstva, da povprečni industrijalec ni danes preobremenjen s skrbmi, kakor je bil l. 1932. Narobe, isti se danes —čudi, kako naj premaga vedno rastočo količino naročil, kako naj razširi svoje podjetje in kaj naj stori, da vzadosti rastočemu povpraševanju po blagu v bodočih mesecih in letih. Ali more biznismen si želeti kaj več? vprašuje Mr. Regnery. Prihodnja zima — on trdi — nas privede bližje stari prosperiteti, kot smo jo kedaj imeli od 1929 naprej.

Tretji govornik je bil Edward A. Filene iz Bostona, član upravnega sveta tamošnje velike tovarne. Mr. Filene pravi, da se bo morda komu čudno zdelo, kako more on kot "hard-boiled businessman" zagovarjati Rooseveltovo politiko. Na to Mr. Filene odgovarja: "Ravno zato, ker sem "hard-boiled businessman". Nekateri zastopniki biznisa nepremišljeno nazivajo New Deal revolucijonarnim. Ako pa se kdo spominja, kakšno je bilo stanje dežele v marcu 1933, mora priznati, da je New Deal rešil deželo od revolucije. Mnogi pravijo, da je New Deal pustolovno eksperimentiranje. Najbolj pustolovni eksperiment pa, ki bi se mogel danes napraviti, bi bil ta, da se Roosevelt odpusti od službe. Nikak pameten biznismen — pravi Mr. Filene — ne bo vendarle odslovil upravika, pod katerim so se posli povzpeli od bankrota do uspeha, in dal službo kakemu neznancu, ki obeta, da bo znižal skupni znesek stroškov, ne da bi znižal nikakega poedinega stroška.

K tem jasnim izjavam merodajnih poslovnih ljudi, ki vedo, kaj govorijo, naj dodamo še neki razgovor, ki se je pred kratkim vršil v New Yorku. Neki precej znani biznismen je govoril jako porogljivo proti Rooseveltu in vzkliknil, da, ako bo Roosevelt izvoljen, ne bo potrosil niti centa za razvoj svojega podjetja, dočim bo investiral pol miljona dolarjev, ako bodo zmagali Republikanci.

Nekdo, ki je bil zraven, ga je vprašal, kak je bil biznis v njegovem podjetju pred štirimi leti, in dotični gospod je odgovoril, da je bil slab in komaj zadosti posla, da se ni podjetje zaprlo. Na to ga je drugi vprašal, kdaj je vendar zaslužil onega pol milijona, ki ga ima v rezervi. Dotičnik je v precejšnji zadregi priznal, da je nakopičil ta dobiček tekom zadnjih treh let.

Taki pač so. Navaljajo na Roosevelta najhujše kritike in pri tem pozabljajo, da je bil on, ki je dal novo vzpodbujo njihovi industriji. Pred štirimi leti so v strahu trepetali; sedaj, ko so na boljšem, jim raste greben in kljujejo roko, ki jih pita. Lakomnost je slab svetovalec.

Široka masa Amerikancev, ki zna misliti, se ne bo dala zavajati od tega vpitja in volilnega dne potrdi s svojimi glasovi, da največja sreča v največji nesreči, ki je zadela Ameriko, je bila ta, da smo v kritičnem času dobili voditelja takega kalibra, kot je predsednik Franklin D. Roosevelt.

—o—

STANOVANJA POD ZEMLJO

V številnih londonskih listih večkrat bereš lahko oglas naslednje vsebine:

"Pred bombami in strupenimi plini varna stanovanja in vile pod zemljo v poljubni velikosti in z vsem komfortom na razpolago že od 2000 funtov naprej. Ponudbe na arhitekta Alana Dalyja, Elstree".

Arhitekt Alan Daly se je specializiral, kakor je izjavil časnikarjem, kot prvi gradbenik na svetu samo za varne hiše pod zemljo. Meni, da bodo ljudje v bodočnosti kakor krti živeli pod površino zemlje, pri čemer pa jim ne bo treba odpovedati se niti soncu, niti svežemu zraku, kakor kažejo njegovi načrti. Že se bliža dovršitvi prva podzemeljska gosposka vila, ki bo varna pred bombami in plini. Neki angleški milijonar si jo je dal v Herfordshireu zgraditi za 30.000 funtov in Daly rad pokaže načrte tega poslopja, ki spada nedvomno med najbolj nenavadne zgradbe na svetu.

Bogati naročnik, čigar ime je za sedaj še tajno, se ni ustrašil nobenih stroškov, da bi mu nobena moderna vojna ne mogla do živega. Njegov krtov grad, ki je zakopan globoko v zemljo in ima 4 pedi debele stene iz železobetona, ima nič manj nego 20 prostorov, med temi 4 stanovanjske sobe, 4 kopalnice, osem ali devet spalnic in bivališč za služinčad. Obseva jih umetno sonce in umetna dnevna svetloba skozi prava okna.

Celo lepemu razgledu se stanovalcem takšnih vil po Dalyjevih načrtih ni treba odpovedati. Imajo umeten in naraven razgled. Naravni razgled posreduje velik periskop, ki ga zakriva umeten vodomet. Razen tega se "razprostira" pred podzemeljskimi okni umetna pokrajina, ki je kopirana po naravnih in ki se da s pritiskom na gumb za lučno napeljavo spremeniti v skladu z letnim časom, tako da imajo stanovalci vedno občutek, da so na površju. Ta izum arhitekta Dalyja je videti zelo fantastičen, vendar si izumitelj baš od njega obeta posebnih uspehov in trdi, da se mu je podzemeljska pomladna pokrajina še posebno dobro posrečila.

Na površju nad hišo se razprostira vrt z drevesi, tratami in tenišči. V hišo dospe iz vrta skozi dva kratka predora. V ostalem je tu še krasen podzemeljski zimski vrt in sportna dvorana. Navzgor je vsa zgradba zaščitena z izolirno plastjo proti vsem vplivom vremena.

Daly pripoveduje, da ima že sedaj celo vrsto naročil za takšne zgradbe, tem bolj ker se dado hiše manjšega obsega po njegovih načrtih zgraditi že za okroglo tisoč dol. Pri tem so ta stanovanja, ki so zaščitena z najmodernejšimi pripomočki zoper vlago, prav tako zdrava in udobna kakor navadna stanovanja. Daly je prepričan, da bodo ljudje v kratkem dajali takšnim zgradbam celo prednost pred navadnimi zgradbami.

PREDSEDNIKOVA DRUŽINA

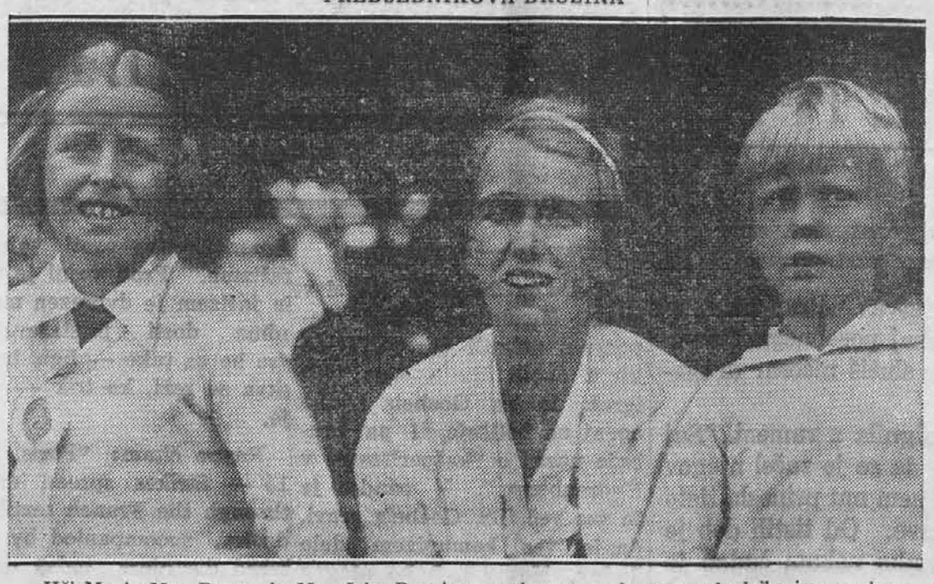

Hči Mr. in Mrs. Roosevelt, Mrs. John Boettiger, z dvema otrokoma, predsednikovima vnukoma, Sistie na levi in Buzzie na desni, ko so si nedavno ogle dali neko konjsko razstavo.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

KORISTNA NAPRAVA

Neki angleški zdravnik za zobe je uvedel v svoji ordinaciji svetlobne signale za paciente. Pacient, ki sedi na ordinacijskem stolu, lahko zdravnika s signalom opozori na svoje občutke. Rdeči signal pomeni "Stoj!" Bolnik se ga posluži, kadar začuti bolečine. Rumeni signal pomeni "Pozor!", zeleni pa "Ne boli". Zobni zdravnik je to pripravo najprej instaliral zato, da bi nervozne paciente pomiril in odvrnil od svojega dela, sčasoma pa se je izkazalo, da je naprava zelo koristna tudi za zobnega zdravnika. Bolniki namreč postajajo z uporabo svetlobnih signalov mnogo bolj potrpežljivi.

—o—

NOVI SOVRAŽNIKI DRŽAVE

Po odredbi državnega namestnika v Leipzigu so vsi tisti nemški državljani, ki imajo radijske aparate in poslušajo z njimi tuje postaje, sovražniki države. Zarote proti državi je kriv vsak državljan, ki povabi svoje prijatelje k sebi, da poslušajo take oddaje. — Kakor nalašč pa objavljajo nemški listi h kratu statistiko, po kateri je 40% nemških oddaj namenjenih tujim poslušalcem, zlasti nemškim manjšinam v inozemstvu.

—o—

KOLIKO JE POSLUŠALCEV RADIA NA SVETU?

Po amerikanskih statističnih podatkih je na svetu 56,221.000 sprejemnikov v obratu. Od teh jih skoraj pol odpade na Ameriko in sicer povečini na ozemlje Združenih držav, katere izkazujejo 25,632.000 aparatov. Evropa jih ima nekaj manj, to je 22,898.000. Azija je kljub svoji velikosti, v radiofonskem oziru kaj beraška — vsa ne šteje več kakor 2,563.000. Ogromno večino teh aparatov pa imajo Japonci — namreč 2,190.000. Južna Amerika šteje 1,088.000 radijskih naročnikov, Afrika pa le 210.000. Če računamo, da ob enem sprejemniku posluša povsod vsaj pet ljudi, potem lahko zapišemo, da posluša radio na svetu kakih 350,000.000 ljudi.

—o—

KATOLIŠKI RADIO V BELGIJI

Belgjska katoliška zveza radjskih poslušalcev ima okrog 800.000 članov, ki odločajo o programu raznih postaj. Krogi te organizacije so zelo aktivni in ne zamude nobene prilike, ki bi lahko služila pospeševanju katoliške radiofonije. Tako je ta zveza razpisala zdaj nagrado za najbolj katoliško zvočno igro v znesku 5000 belgijskih frankov. To je za 20 minutno delo kaj lepa nagrada.

—o—

POŽAR IZBRUHNIL NA TRGU

Rim, Italija. — Na trgu sv. Petra, samo 200 čevljev daleč od katedrale sv. Petra. je nastal preteklo nedeljo nenavaden požar. Nenadoma je namreč kar iz tal pričelo goreti in pojav je privabil veliko množico mimoidočih. Vzrok pa se je kmalu ugotovil: Ko so delavci popravljali tlak, so pri tem poškodovali plinske cevi in plin je pričel uhajati. Užgati ga je moral kak kadilec, ko je vrgel proti njemu gorečo vžigalico.

—o—

LATINŠČINA SPET MEDNARODNI JEZIK

V italijanskem prosvetnem ministrstvu se zadnje čase bavijo z načrtom, po katerem naj bi latinščina spet dobila svoj stari pomen kot mednarodni jezik. V ta namen namerava italijasko prosvetno ministrstvo vpeljati posebne radijske oddaje na vseh italijanskih postajah v latinščini. To bo menda prvič, da se bo latinščina slišala razen pri oddajah službe božje.

—o—

NAJMOČNEJŠA OKLOPNICA

V tržaški ladjedelnici gradijo oklopno križarko "Littorio", ki bo po dovršitvi v juniju prihodnjega leta najmočnejša bojna ladja na svetu. Ta oklopnica bo presegala križarko "Rodney" za 1100 ton in bo tudi vozila z večjo brzino. Njeno velikost naj pojasnijo naslednje številke: 35 tisoč ton, deevt topov po 38 cm, dvanajst topov po 15.2 cm ter 30 milj brzine na uro. Angleži imajo sicer križarko "Hood", ki ima 42.100 ton, toda ta ladja je danes stara 18 let in ne pride več resno v poštev za resne akcije na morju.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

—

Youngstownu, Ohio, se je bilo treba pripraviti tudi za to pobožnost. Na tem kongresu je zopet ves katoliški narod v naši škofiji pokazal svoje vero in moč kot trdni branitelj matere sv. katoliške cerkve. Pri polnočni sv. maši je bilo navzočega naroda preko 100.000 po številu in nad 30.000 sveč je gorelo v povzdigo tega slavlja ter s pobožnimi srci vred prosilo Boga, da usliši naše prošnje v teh viharnih časih ki so med nami na zemlji. Veličasten je bil prizor nad tako lepim slavljem. — Danes mora ves katoliški narod izreči svojo odločilno besedo pred sovražniki, ko nas Bog preizkuša in nam pošilja razne šibe, da bi nas bolj utrdil v ljubezni do sebe in do njegovih zapovedi. Bog zahteva od nas, da smo na braniku katoliške trdnjave in da jo z vso gorečnostjo branimo kot resnični vojaki Kristusovi. Zato je treba, da katoliški narod izreče resno besedo: Vsi v boj za naše verske principe — in pa, — čuvajmo našo mladino, da bo ostala v naših bojnih vrstah in izpolnjevala božje zapovedi. Zato podpirajmo katoliške farne šole, v katerih se naša mladina uči krščanskega nauka in da, ko doraste, ne postane nevredna voditi posvetne in cerkvene zadeve. Zato ne smemo nikdar pozabiti naših zvestih božjih služabnic čč. sester, ki so po božji volji vzgojiteljice in voditeljice naše mladine. Bodimo jim ob strani ob vsakem času, ko nas potrebujejo.

Ob zaključku tega evharističnega kongresa, ki se je zaključil z veličastno procesijo, je bila slavnost naravnost veličastna. Tega zaključnega dneva se je udeležil tudi Mr. Anton Grdina s svojo soprogo in je pripeljal tudi čč. sestre od fare sv. Kristine. Dan poprej je bil gost naše hiše Rev. Baznik in Mr. Kenick. Ta večer se je pa s sestrami in gospo ustavil Mr. Joe Grdina. — Mr. Grdina, v naši hiši smo bili posebno veseli, da smo imeli priložnost pozdraviti pod svojo streho čč. sestre. Samo škoda, da je čas tako hitro potekal in da smo se morali tako hitro posloviti. Zato kličem, prav iskrena hvala čč. sestram in Mr. Grdini za tako prijazen obisk. Mr. Grdina, le še jih pripeljite v naš prijazni Girard.

Tako sem napisal zadnje dogodke, ki so se tako slovesno vršili. Končno vam še omenim, da ne pozabite priti vsi na veliko slavnost dr. Ljubljana št. 58, SDZ., ki slavi drugo obletnico svojega obstanka z bogatim koncertom, med katerim pojeta Anton Šubelj, operni in koncertni baritonski pevec ter Charles Guardija, tenor, oba iz New Yorka. Koncert se bo vršil v Ukrajinski dvorani na 525 Rayen ave., Youngstown, O. v soboto 24. oktobra. Naš odlični pevec mi je poslal tako bogat program, da bo vsak, kdor bo zamudil ta koncert, se prav gotovo vse življenje kesal. Zato vsi na svidenje. Vse vas vabi predsednik društva

John Dolcic

—o—

O FSU, KI JE LOVIL SVOJ REP

Neki pes, ki je lovil svoj lastni rep, se je končno naveličal in je legel, da bi se odpočil. V novem položaju je rep z lahkoto dosegel z zobmi. Odločno ga je zagrabil, a ga je takoj izpustil, cvileč od bolečine. "Prav za prav daje lov več užitka nego posest," je dejal.

Naznanilo in zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je dne 9. avgusta t. l. po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal naš ljubljeni soprog in oče,

Joseph Richter

Pokojni je bil rojen v Novi Štifti pri Gornjem Gradu na Štajerskem, podomače Slapnikov, leta 1871, 9. marca, torej je bil star 65 let.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so ga obiskovali v njegovi dolgi bolezni in ga tolažili. In vsem, kateri so nam skazali katero si bodi dobroto in pomoč, in za tako obilno tolažbo v tej bridki uri preizkušnje. Zahvalimo se tudi veleč. g. F. Farrlyu za tako obilne obiske in podeljene mu sv. zakramente in tako lepo opravljene obrede in ganljiv govor v cerkvi. Pokopan je bil dne 12. avg. iz Sacred Heart cerkve na Krain pokopališče.

Prav lepo se zahvalimo vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov cvetlic, katere ste položili v zadnje slovo, ravno tako za darovane sv. maše. Pokojni je spadal k sledečim podpornim društvom: h dr. I.D.P. št. 32, KSKJ.; dr. B.S. štev. 162, JSKJ., in K.S.F.C.C. Vsa 3 omenjena društva so mu položila krasne vence in se udeležila korporativno pogreba. Zahvalimo se tudi sosednim društvom za krasne vence in udeležbo pogreba. Pevcem za tako ganljive žalostinke, katere ste mu zapeli v zadnje slovo. Zahvalimo se vsem oddaljenim prijateljem, ki ste prišli tako daleč se poslovit od nepozabnega. Zahvalimo se vsem, kateri ste nam dali avtomobile na razpolago za sprevod. Posebna hvala vsem našim dobrim sosedom in vsem prijateljem, ki ste nam toliko pomagali v bolezni in ob smrti.

Dragi nam dobrotniki, ker Vas je tako številno, se ne moremo Vam osebno zahvaliti; naj Vam Bog povrne; mi Vam bomo pa skušali povrniti ob vsaki priložnosti; Vas ne bomo pozabili do svoje smrti.

Ti pa, ljubljeni soprog in dragi oče, počivaj mirno v jamici tihi, ker si nas tako prerano zapustil. Naj Ti bode lahka Tvoja nova ameriška gruda!

Ostajamo žalujoči:

JOSEPHINE RICHTER, soproga; JOSEPH, FRANK, JOHAN, PETER, WILLIAM in ALBERT, sinovi; ANTON RICHTER, brat v stari domovini in obilo sorodnikov.

Enumclaw, Wash., dne 23. septembra 1936.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je za vedno preminul naš ljubljeni sin in brat,

Stanley Savinshek

Pregovor pravi, da brez volje Najvišjega se ničesar ne zgodi. Zato nas ta rek tolaži vsled prežalostne smrti našega dragega sina in brata Slavkota, ki se je ponesrečil pri vožnji s tovornim avtom, da se je najprvo ubil in potem še ožgal. Nikdo ne more umeti naše žalosti ob sporočilu te prežalostne novice. Nesreča se je pripetila v zgodnji jutranji uri, dne 17. septembra 1936, blizu mesta Chicago, Ill. V njegovi družbi je bil tudi Fred Seider, ki ga je zadela ravno ista usoda. Oba sta bila v službi pri Chair City Motor Express Co.

Pokojni Slavko je bil rojen 2. aprila 1917 v Sheboyganu ter je pohajal v tukajšnjo slovensko šolo sv. Cirila in Metoda. Spadal je k dr. Bratje Zaveze, štev. 4, J. P. Z. Sloga od meseca decembra 1935. Na prizadevanje takratnega tajnika omenjenega društva, Mr. F. Nagodeta, je naš Slavko postal član, zato se Mr. Nagodetu najlepše zahvalimo za trud v tem oziru. Prerano umrli zapušča žalujoče starše, eno sestro in 3 brate.

V hvaležnost nas veže dolžnost, da se iskreno zahvalimo vsem onim, ki so položili vence ob krsti našega nepozabnega Slavkota. Naša zahvala naj velja sledečim: William Wood, John Ruppel, William Russell, Robert Bosshardt, Walter Ahrens, Melvin Schumann, Ambrose Rickmeier, Joseph Krizay, Frank Delorme, Eldrid Becker, Frank Gluck, John Gluck, Emil Cerpich, Arthur Roseburg, Reinhold Schuette, Elmer Lentz, Louis Katusich, Stephen Fischer, Mr. in Mrs. Charles Bell, Suscha Co., The Sheboygan Co. Movers Warehousemen and Trucker Ass'n., Mr. in Mrs. F. Suscha, Miss Marie Brotz, Bersch's Delivery Service in društvo Bratje Zaveze št. 4, J. P. Z. Sloga.

Izraz naše najlepše zahvale naj prejmejo darovalci za sv. maše: Mrs. A. Gruenke, Johanna Gruenke, Mr. in Mrs. J. Savinshek Jr., Mr. in Mrs. F. Savinshek, Mr. in Mrs. J. Grandlic, Mr. in Mrs. G. Gerhertz, Albert Zaletel, Mr. in Mrs. J. Cerpich, Mr. in Mrs. J. Kovacic, Joseph Krizay, Mr. in Mrs. Edward Schultz, Emil Cerpich, Mr. F. Koroschetz, Mr. in Mrs. J. Savinshek Sr.

Našo najlepšo zahvalo naj prejmejo vsi oni, ki so prišli pokojnika kropit, so pri njem čuli, in ga spremili na pokopališče v Zeleno dolino k večnemu počitku.

Zahvalo izrekamo vsem onim, ki so dali svoje avtomobile za prevoz spremljevalcev na pokopališče brezplačno na razpolago.

Najlepšo zahvalo naj prejmejo Rev. R. Potočnik za darovano pogrebno sv. mašo, za lepe cerkvene obrede ter tolažilne besede. Hvala pogrebnemu zavodu Gerend za lepo urejen pogreb in vso najboljšo postrežbo.

Posebna hvala krstnim botrom, Mr. in Mrs. F. Suscha, za ves trud, ki ste ga imeli ob tej priliki za nas.

Hvalo iskreno nositeljem krste pokojnega. Bili so društveni sobratje in sicer: L. Plesetz, F. Gruden Jr., F. Anzich, A. Prisland, J. Krosten, F. Pecnik.

Končno hvala vsem za vse, kar ste nam dobrega storili ob času največje žalosti v družini. Hvala tudi tistim, katerih ime je morebiti pomotoma v zahvali izostalo.

Dragi in ljubljeni sin in brat. Težka je nam misel, da Te ni več med nami; povsod Te pogrešamo. V molitvi se Te hočemo pogosto spominjati ter Ti kličemo: Mirno počivaj v hladni zemlji do srečanja nad zvezdami. Naj Ti večna luč sveti.

Žalujoči ostali:

JOHN in MARY SAVINSHEK, starši; MRS. ED. SCHULTZ, sestra; JOHN, FRANK in HENRY, bratje.

Sheboygan, Wis., 25. sept. 1936.

USODNA ŽENA

Ivan Slivnik.

"Ah, Viktor, saj sem se vendar le zaradi tebe peljala, da bi ostala v tvoji družbi. Z vsako uro skoparim, ki jo morem prebiti s teboj. Dolgo boš čakal, preden te zopet pustim v to grdo tovarno.

Viktor je moral trpeti njeno dobrikanje, če ni hotel biti naravnost sirov.

Romana je pogledala v stran, ko se je Beatrika tako nežno prižela k Viktorju. Srce se ji je krčilo v nemi muki. Bala se je, da ne bi videla, kako se vgrezne njegov pogled ljubeče v Beatričine oči. Revica pač ni slutila, kako silno so se bila izpremenila Viktorjeva čuvstva do Beatrike; da je to vedela, se ne bi čutila tako nesrečne!

Beatrika je začela nestrpno siliti domov. Janko se je obrnil k Romani.

"Ali se boš peljala z nami, Romana?"

Zmajala je z glavo.

Mislila je sicer že sama, da bi se pridružila, ali vendar je čutila, da je bolje ostati. Saj je imela itak še nekaj dela.

"Ne, Janko," je dejala, "delo še imam. Morda pridem nocoj pozneje nego po navadi."

"Gotovo smo vas zadržali od važnih opravkov, gospodična," je rekel Viktor.

"To se brž dohiti. Moja navada je le, da ne odložim nikoli nobenega dela na drugi dan," je odgovorila mirno in prijazno, dasi jo je bolelo srce.

Beatrika je priganjala. Gostje so se poslovili. Beatričino slovo od Romane je bilo malone odurno. Ni se mogla krotiti; misel, da ji utegne Romana kaziti namere z Viktorjem, in jeza, ker je on napovedal, da se kmalu spet oglasi, ji nista dali miru.

14. POGLAVJE.

Ko je dospela Beatrika v Viktorjevi in bratovi družbi domov, je takoj poiskala mater.

Vsa jezna ji je poročala o "skvarjenem popoldnevu" in dala duška svojemu gnevu nad Romano.

"Verjemi ali ne verjemi, mati, Romana mi izkuša prečrtati račune. In Viktor je mrzel kakor led. Ko bi le vedela, kaj se skriva za tem! Ona ga očividno lovi ter se skuša napraviti zanimivo s tem, da se oprijemlje njegovih strokovnih interesov."

Toda gospa Sibila je zmajala z glavo. "To se ji ne posreči, Beatrika. On ne bo občeval ž njo nikoli drugače nego poslovno. Saj ga poznam. Viktor ljubi lahkožive, pikantne ženske in se zanima le zanje. Tak živ računski stroj ni po njegovem okusu. Računar pa v tem slučaju ne more biti. On se ne bo ženil zaradi denarja — bilo bi nezmiselno spričo njegovega bogastva. Res pa je, da mu ni treba zapravljati časa z Romano. Morava ga zamotiti, da s ne bo utegnil voziti k nji. Ako hoče res poslovno govoriti ž njo o svojem izumu, potem lehko govorita tu — če le mogoče, v najini prisotnosti. Zakaj da je napram tebi tako izpremenjen, bi tudi jaz rada vedela, da se moreva vsaj ravnati po tem. Saj sem videla vendar na lastne oči, da je bil blazno zaljubljen vate. Odkod se jemljejo zdaj na mah ta umerjena očetovska čuvstva? Prav imaš, za tem mora tičati nekaj posebnega. Romana pač ne — ali ne slutiš ničesar drugega?"

Beatrika je skomignila z rameni. "Saj sem ti že povedala, da se je začel njegov hlad v trenutku, ko sem mu prinesla tisto pismo z žensko pisavo. Od tistih dob je ves drugačen. In tako nekam čudno je prebledel takrat — tako strmo je gledal na list, ko ga je držal v roki —"

"Hm, da bi človek vsaj slutil, odkod je bilo pismo. Vsekako, ljubo dete, bi ti priporočila, da ne stavi vsega na eno karto. Moji upi do Viktorja so se do malega zrušili. Čez nekaj dni bo naša veselica. Prvotno je bila zamišljena Viktorju v čast, in nadejala sem se, da bom mogla takrat že oznaniti vajino zaroko. A zdaj se mi zdi takšen razpletek dokaj neverjeten. Slutnje me varajo redkokdaj. Svetovala bi ti, da se pobrineš na veselici spet nekoliko bolj za bankirja Žitka."

Beatrika se je namrdnila. "Ko bi vsaj ne bil tako neznosno debel! Prenavaden se mi zdi."

"Toda bogat je za tri druge, in neodvisen."

"Pravijo, da je tudi zelo varčen mož."

"Takšni so malone vsi; treba jih je le prav prijeti v roke. Največji varčnež postane zapravljivec, ako gre za to, da se izpolni želja ljubi soprogi. In Žitko te ljubi. Ko si bila te čase tako hladna proti njemu, se mi je zdel ves obupan. To ga je le še bolj razdražilo. Treba ti je danes hoteti, pa ga imaš."

Beatrika je spet zavzdihnila. "Viktor mi ugaja mnogo bolj. Elegantnejši je in finejši; nerada bi se ga odrekla kar tako — za čast, da se smem imenovati gospa Žitkova."

Gospa Sibila je skomignila z rameni. "Viktor je res fina prikazen. A ni ti ga treba biti žal; ob tako zanimivem možu obledi najlepša žena in ne pride dovolj do veljave. V Žitku boš imela vsaj učinkovito ozadje."

Beatrika je uvidela vse to, ali vendar je bila kaj nezadovoljna. "Pamet je prva, mama: to se ve, da Žitka ne bom odbijala, Viktorja pa kljub temu ne opustim povsem. Morda se mi vendar posreči obnoviti čuvstvo, ki je že poganjalo v njegovem srcu. To hočem in moram doseči. Morda poizkusim sedaj z ljubosumnostjo. Na veselici bom na vso moč koketirala z Žitkom. Tako ubijem dve muhi na mah."

Gospa Sibila je odobrila ta bojni načrt.

Nato je začela Beatrika tožiti Janka, kako jo je oviral, da se ni mogla pridružiti Romani in Viktorju na obhodu po tovarni.

"Sploh je postal neznosen paglavec; jezi me, kjer me le more. Njegov najnovejši trik je ta, da se dela naravnost zaljubljenega v Romano. Ali še nisi opazila? Streže ji in dobrika se ji, kakor ve in zna. Tega prej ni bilo."

Gospa Sibila se je zasmejala.

— "Morda ji hoče izvabiti višjo razpoložnino. A dvomim, da bi imel kaj uspeha s tem."

(Dalje)

TISKOVINE

vse vrste za društva, organizacije in posameznike izdeluje točno in lično naša tiskarna. — Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Cene zmerne.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST CERMAK ROAD, : : CHICAGO, ILLINOIS

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Čegav je — komunizem?

Rusija in Nemčija sta si v laseh. Menda so "Rusi" Japoncem pobrali darove, ki so jih ti dobili pri olimpijskih igrah, in dr. Goebels bruha ogenj na boljšeje, ti pa bruhajo nazaj o "kašperlteatru v Nuerenbergu." V ozadju je še vse več. Dr. Goebels pravi, da je ves komunizem delo Judov. Ne vem, kako utegne biti, resnica pa je, da imajo Judje pri tem glavno vlogo, ker so raztreseni po vsem svetu, in vsaj Rusijo istinito vladajo, srp in kladivo, kmet in delavec, sta humbug. Tudi tu v Ameriki sem videl vest, da je komunizem "judovski," pa je bila pri tem opomba, da je komunizem-unmenschlich — nečloveški. Španski komunisti ne bodo Judje, ampak — nečloveški so.

*

Še nekaj iz ozadja komunistov

Svet je zastrmel, ko so se komunisti "spreobrnili" in bili vsi za — volitve, za parlament in vlado. Tako v Španiji in Franciji. V Španiji je uspelo, v Franciji bo. Potem so prišli "sedeči štrajki" in mnogi so jih hvalili. Pa je bil pri obeh le trik prebrisanih Moskovčanov. Še en trik je. Vidim vest: "Mirovne demonstracije v New Yorku. New York. — Več tisoč članov delavskih unij, liberalnih in radikalnih, se je udeležilo mirovnih demonstracij in pohoda, ki ga je organizirala Ameriška liga proti vojni in fašizmu." Proti vojni je vsak, in fašizem je dvorezen meč in nima dosti pristašev..toraj vse bo za tako — ligo, in Moskva se reži, ko trik — deluje.

Ravno čitam: "Paris, Sept. 15 — Strikes spread deeper through the Franch textile industry, accompanied by scattered disorders, today on the heels of employers refusals to accept the government arbitration." Sicer bi bili podjetniki krivi, ampak treba bi bilo vedeti tudi, kakšne so zahteve, glavno pa bo, da se delajo težkoče tudi hudo socialistični vladi, in se širi proti vladi nezadovoljnost, kjer bodo potem — komunisti želi. Vse je preračunjeno.

—o—

V vsako slovensko katoliško družino slovenski katoliški dnevnik "Am. Slovenec!"

23 LET IZKUŠNJE

Pregleduje oči in predpisuje očala

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue

Tel. Canal 0523

Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo v Jugoslavijo, Italijo in vse druge dele sveta po dnevnem kurzu. Včeraj so bile cene:

Dinarji:

Za $ 2.55 ..... 100 Din
Za $ 5.00 ..... 200 Din
Za $ 7.20 ..... 300 Din
Za $ 9.55 ..... 400 Din
Za $11.70 ..... 500 Din
Za $23.00 ..... 1000 Din

Lire:

Za $ 4.65 ..... 50 lir
Za $ 9.00 ..... 100 lir
Za $43.00 ..... 500 lir

Za izplačila v dolarjih:

Za $ 5.00 pošljite ... $ 5.75
Za $10.00 pošljite ... $10.85
Za $15.00 pošljite ... $16.00
Za $25.00 pošljite ... $26.10
Za $40.00 pošljite ... $41.25
Za $50.00 pošljite ... $51.50

Ker se kurz večkrat spreminja so cene podvržene spremembi. Pri večjih svotah poseben popust. Vsa pisma in pošiljatve naslovite na:

JOHN JERICH

(V pisarni Am. Slovenca)

1849 West Cermak Road,

CHICAGO, ILL.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.

Telefon: 85 — Res. 4080-W

NAROČILA ZA STENSKI KOLEDAR SPREJEMAMO

DO 1. NOVEMBRA 1936.

Razveselite zopet Vaše drage domače v starem kraju s stenskim koledarjem "Amer. Slovenca" za leto 1937.

Znano je, da so v starem kraju zelo veseli stenskih koledarjev "Am. Slovenca" vsako leto. Tam v taki obliki stenskih koledarjev ne izdajajo, zato ga imajo še toliko rajši. Vsako leto ameriški Slovenci naroče veliko število naših koledarjev svojcem v stari kraj in vsako leto se jim oni iz stare domovine zahvaljujejo zanj.

Napravite jim to veselje zopet letos!

Da bo mogoče ustreči vsem, ki bi koledar v stari kraj radi naročili, istega oglasimo že v naprej in jih bomo tiskali v ta namen le toliko več, kolikor bomo v ta namen sprejeli naročil.

Naročila sprejemamo samo DO 1. NOVEMBRA 1936 in se na poznejša naročila ne bomo mogli ozirati. Zato kdor hoče, da s svojim naročilom ne bo prepozen, naj stenski koledar za stari kraj gotovo naroči do 1. novembra. Takoj na to bo šel koledar v tisk in naročil ne bo mogoče sprejemati več.

Koledar stane s poštnino vred 20 centov

kar lahko pošljete v znamkah ali gotovini na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

RAZNE NOVICE IZ DOMOVINE

Trojčki

V Priboju v Bosni je žena malega kmetiča Julka Šijak porodila trojčke. Zanimivo je pri tem to, da se je prvi rodil sinček in šele devet dni pozneje sta se rodili še dve hčerki.

—o—

Bombe v hiši

Krojaški mojster Vladislav Madjar v Valpovu v Sloveniji je hotel spraviti pod streho nov pridelek pšenice. Ko pa je v tem namenu hotel odstraniti tam se nahajajoči stari papir, je videl, da je v papirju nekaj zavito. Na svetlem je dognal, da so to stare bombe. še iz vojnega časa, ker so zavite v časopisni papir še iz leta 1915. Lastnik niti ni vedel, v kaki nevarnosti je bil on in njegova hiša toliko let.

—o—

Nova maša

Dne 23. augusta je v Skriljah na Goriškem bral novo mašo g. Franc Valič, brat dr. Viktorja Valiča, banovinskega zdravnika v Preddvoru pri Kranju na Gorenjskem.

—o—

Nesreča s patrono

Sedemletni Avgust Koštomaj, posestnikov sinček s Teharja pri Celju, je na veseličnem prostoru na Teharju našel več majhnih patron. Ko je tolkel po njih, je ena, ki je bila slučajno polna, eksplodirala in svinčenka je zadela fantka v nogo ter ga nevarno ranila.

—o—

Ogenj

V Jesterniku je požar upepelil domačijo posestnika Matija Krivca ter mu povzročil nad 15 tisoč dinarjev škode.

—o—

Nesreča

Huda nesreča je zadela 32 letno posestnikovo ženo Marijo Galičevo iz Podutika. Ko so iz gozda vozili drva, se je splašil konj in nesrečna žena je padla pod voz. Dobila je hude notranje poškodbe in so jo morali pripeljati v ljubljansko bolnico.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of Amerikanski Slovenec published daily except Sun., Mon. and the day after holiday, at Chicago, Illinois, for October 1st, 1936, State of Illinois, County of Cook.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforsaid, personally appeared Albin Zakrajšek, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Busines Manager of the Amerikanski Slovenec and that, the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912 embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Edinost Publishing Co., 1849 West 22nd St., Chicago, Ill. Editor John Jerich, 1857 W. 21st Pl., Chicago, Ill. Business Manager Albin Zakrajšek, 4323 Fairview Ave., Downers Grove, Illinois.

2. That the owner is: Edinost Publ. Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Share holders:

Rt. Rev. Mgr. M. Bilban, Gilbert, Minnesota. — Very Rev. M. Šavs, Shakopee, Minnesota. — Rev. J. Cherne, New Jersey Street, Sheboygan, Wisconsin. — Rev. Ciril Zupan, 860 East B. Street, Pueblo, Colo. — Rev. J. J. Oman, 3547 E. 80th St., Cleveland, O. — Rev. A. L. Bombach, 400 Center Street, Barberton, Ohio. — Rev. J, Blažič, Leckrone, Pennsylvania. — Rev. F. Turk, 245 Linden Avenue, San Francisco, California. — Rev. M. Pirnat, Butte, Montana. — Rev. A. Mlinar, Canada. — Rev. M. J. Golob, 450 Pine Street, Bridgeport, Conn. — Rev. J. M. Trunk, Leadville, Colo. — Commissariat of the Holy Cross, Lemont, Ill. — Sisters of St. Francis, Lemont, Ill.

Dr. sv. Jurija št. 960 Kat. Boršt. Chicago, Ill. — Dr. Marije Device št. 33 K. S. K. Jednote, Pittsburgh, Pennsylvania. — Dr. Marije Pomagaj, št. 78, K. S. K. Jednote, Chicago, Illinois. — Dr. Sv. Družine, št. 11, D. S. D., Pittsburgh, Pennsylvania. — Dr. Sv. Genovefe, št. 108, K. S. K. J., Joliet, Ill. — Dr. Sv. Vida, št. 25, KSKJ., Cleveland, O.—Dr. Sv. Ane, št. 123 KSKJ., Bridgeport, O. — Dr. Sv. Srca Marijnega št. 111 KSKJ., Barberton, Ohio. — Dr. Kraljica Majnika, št. 157 KSKJ., Sheboygan, Wis. — Dvor Baraga št. 1317 GOF., Cleveland, O.—Dr. Sv. Ane, št. 127 KSKJ., Waukegan, Ill.—Dr. Sv. Cirila in Metoda, št. 144 KSKJ., Shebobygan, Wis.—Dr. Sv. Alojzija, št. 52 K.S.K.J., Indianapolis, Ind.—Dr. Sv. Jožefa, št. 53 KSKJ., No. Chicago, Ill.—Dr. Sv. Ane, št. 134 KSKJ., Indianapolis, Ind. — Dr. Sv. Družine, št. 6 DSD., No. Chicago, Ill. — Dr. Presv. Imena, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Petra in Pavla, št. 62 KSKJ., Bradley, Ill. — Dr. Sv. Alojzija št. 47 KSKJ., Chicago, Ill — Dr. Sv. Jožefa št. 21. KSKJ., Presto, Pa. — Dr. Sv. Imena, Newburg, Cleveland, Ohio. — Dr. Marije Pomagaj, št. 79 KSKJ., Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Jožefa št. 103 KSKJ., W. Allis, Wis. — Vitezi Sv. Florijana št. 44 KSKJ., So. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Anton Pad. št. 185 KSKJ., So. Burgettstown, Pa. — St. Cyril Church, 62 St. Marks Place, New York, N. Y. — Slov. Dram. Klub. Zdr. Kat. Društev, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Ane, št. 156 KSKJ., Chisholm, Minn. — Dr. Sv. Družine, št. 136 KSKJ, Willard, Wis. — Dr. Sv. Jurija (samostojno), Waukegan, Ill — Dr. Sv. Družine št. 1., Joliet, Ill. — Cerkv. dr. sv. Ane, Pueblo, Colo., — Dr. sv. Jožefa št. 169, KSKJ., Cleveland, O. — Dr. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ., Cleveland, O. — Dr. Marije Čist. Spoč. št. 85, KSKJ., Lorain, Ohio. — Dr. sv. Jožefa, št. 110 KSKJ., Barberton, O. — Dr. sv. Ane, št. 150 KSKJ., Cleveland, O. — Cerkveno pev. dr. Zarja, South Chicago, Ill.

Anton Grdina, 1053 E. 62nd St., Cleveland, O. — John Jerich, 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. — Albin Zakrajšek. 4523 Fairview Ave., Downers Grove, Ill. — Frank Suhadolnik, 6107 St. Clair Ave., Cleveland, O. — Uršula Zakrajšek, 302 E. 72nd St., New York, N. Y. — Kattie Triller, So. Chicago, Ill. — Dr. James Seliškar, Cleveland, O. — Josep Lekšan, Barberton, O. — Anna Jerich, Chicago, Ill. — Frank Merlak, Chicago, Ill. — John Gornik, Cleveland, O. — Mrs. J. Muhich, Cleveland, O. — Martin Cesnik, Indianapolis, Ind. — Joseph Lesjak, Braddock, Pa. — Anton Krainitz, Barberton, O. — Joseph Podpečnik, Barberton, Ohio. — Clara Yeglic, New York, N. Y. — John Bižal, Kansas City, Kans.—Anton Ovnik, La Salle, Ill.—Mary Hoge, Bridgeport, O.—Jožef Ponikvar, Forest City, Pa. — Jos. Zalar, Joliet, Ill. — Ant. Hočevar, Bridgeport, O. — Joseph J. Kameen Jr., Forest City, Pa.—John Krek, Presto, Pa. — Kat. Pavlič, New York, N. Y.—Val. Pavlič, New York, N. Y.—Joe. Slapničar, Joliet, Ill. — Joseph Drašler, North Chicago, Ill. — Louis Mergole, South Chicago, Illinois. — Mike Trinko, Chicago, Illinois. — Martin Kremesec, Chicago, Illinois. — Johana Hochevar, Bridgeport, Ohio. — John Verbiščar, Chicago, Illinois. — John Gorsich, Pueblo, Colorado. — Mary Zaletel, Oregon City, Oregon. — George Loparev, Joliet, Illinois. — Amalia Veranth, Ely, Minn. — Frank Veranth, Ely, Minn. — Frank Perovšek, Willard, Wis. — Michael Hochevar, Joliet, Ill. — Simon Šetina, Joliet, Illinois. — Math Flajnik, Cleveland, O. — Miss J. Mikš, St. Michael, Minn. — John Dobrauc, Franklin, Kansas. — John D. Butkovich, Pueblo, Colorado. — Frank Kokalj, Cleveland, O. — Mary Blažič, Leckrone, Pa. — A. J. Zuzek, Cleveland, O. — Frank Kužnik, Cleveland, O. — Louis Gerčar, Cleveland, O. — Frank Owen, Forest City, Penna. — Math Kremesec, Chicago, Illinois. — Leo Jurjovec, Chicago, Ill. — Frank Opeka, North Chicago, Ill. — Frank Anžlovar, Forest City, Pa. — Frank Kotar, Forest City, Pa. — Anna Bambich, Fredonia, Kans. — Lena Patrick, San Francisco, Cal.—Martin Kirn, Cleveland O.—Gertrude Virant, Lorain, O.—Andrew Košir, Waukegan, Ill.—Mr. and Mrs. Kučič, So. Chicago, Ill. — Michael Tomšič, Houstan, Pa. — Mary Plantan, West Linn, Oregon. — J. Udovich, Sheboygan, Wis.

3. That the known bondholders, mortgages owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners,stockholders, contain not only the list of stockholders as they appear and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for or security holder appears upon the books of the companiy as trustee or securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of publication sold or distributed, through mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date showing above is 5744.

Albin Zakrajšek, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 26th day of September, 1936.

(Seal) John Petrovic, Notary Public.

(My Commission expires Sept. 17th, 1940.)